

## VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

<b>Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)</b>	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
<b>Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika</b>	Medicinos fakultetas Klinikinės medicinos institutas Reumatologijos, traumatologijos ortopedijos ir rekonstrukcinės chirurgijos klinika			
<b>Dalyko pavadinimas</b> (ECTS kreditai, val.)	<b>Galvos ir kaklo rekonstrukcinė chirurgija</b> 9 kreditai ( 240 val.)			
<b>Dalyko studijų būdas</b>	<b>Paskaitos</b>	<b>Seminarai</b>	<b>Konsultacijos</b>	<b>Individualus darbas</b>
ECTS kreditai	-	-	2	7
<b>Dalyko vertinimo būdas</b> (vertinama 10 balų sistemoje)	Egzaminas žodžiu. Pateikiami 3 klausimai.			
<b>DALYKO KURSO TIKSLAS</b>				
Suteikti gilesnių žinių apie rekonstrukcinės, funkcinės ir estetinės galvos ir kaklo chirurgijos principus; apsigimimų, traumų, navikinių procesų pažeistų audinių bei organų chirurginio gydymo metodus.				
<b>PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS</b>				
<p>Galvos ir kaklo chirurgija – įvairių chirurginio profilio specialybių (bendrosios, veido ir žandikaulių chirurgijos, odontologijos, onkologijos, neurochirurgijos, kraujagyslių, krūtinės chirurgijos, LOR, akių ligų) veiklos sritis. Istorija ir vystymasis. Topografinė, funkcinė ir estetinė anatomija. Kraujotaka ir inervacija. Klausos, regos, skonio ir uoslės analizatorių anatomija. Dantų vystymosi ypatumai ir sąkandis. Mimika. Lytiniai ir rasiniai ypatumai. Proporcijų ir audinių struktūrų amžiniai pokyčiai. Odos ir jos priklausinių ligos. Anestezijos ypatumai.</p> <p>Apsigimimai. Embriogenezė, histogenezė ir organogenezė. Faktoriai, veikiantys atskirais vystymosi etapais. Genetiniai ypatumai; diagnostika. Apsigimimų klasifikacijos: genetinė, embrioninė, anatinė. Normali osifikacija ir kraniofacialinio skeleto vystymasis. Kraniostenozės ir sinostozės. Veido ir kaukolės formos anomalijos. Trijų dimensijų diagnostika. Retesni sindromai, kitų sistemų ir organų apsigimimai. Viršutinės lūpos, gomurio ir viršutinio žandikaulio nesuaugimai, jų paplitimas. Anatinės ir klinikinės formos; klasifikacijos. Kompleksinio gydymo taktika ir strategija; ištyrimas ir etapinio gydymo planavimas kartu su odontologais, veido ir žandikaulių chirurgais, logopedais. Socialinė pacientų adaptacija. Indikacijos ir pacientų atranka chirurginiam gydymui. Gydymo etapai. Antrinės nosies deformacijos. Chirurginio gydymo metodikos; ypatumai. Viršutinės lūpos ir gomurio plastika. Smakro apsigimimų korekcijos. Viršutinio voko įgimta ptozė. Galvos ir kaklo įgimtos cistos ir fistulės, jų diferencinė diagnostika; chirurginio gydymo ypatumai. Įgimtos :nosies deformacijos: pertvaros, sparnelių, nugarėlės, galiuko. Nosies formos deformacijų tipai. Nosies defektų rekonstrukcija. Ausies kaušelio anomalijos: anotija, mikrotija, makrotija, kaušelio displazijos, atlėpusios ausys, spenelio deformacijos. Įgimtų dalinių ir visiškų ausies defektų rekonstrukcija auto ir alotranplantatais, implantatais. Protezai.</p> <p>Galvos ir kaklo traumos; mechanizmai. Trauminio ligonio ištyrimas; traumos sudėtingumo įvertinimas. Tyrimo būdai. Sužalojimai pagal topografiją ir pobūdį</p>				

(balistiniai, kaštiniai, temperatūriniai ir kt.). Jų specifiškumas. Audinių defektai: odos ir poodžio, raumenų, kaulų ir kremzlių, dantų, nervų, liaukų ir gleivinių, akies obuolio, plaukuotosios galvos dalies, dauginiai. Rekonstrukcijos ypatumai. Randėjimas; jo fazės; randų vektoriai. Rando santykis su funkcinėmis ir anatominėmis raukšlėmis (RSTL – *relaxed skin tension lines*). Veido kaulų lūžių ir dislokacijų gydymo principai. Osteosintezės būdai; ypatumai veide ir kaukolėje. Kraniotomijos. Le Fort I,II,III lūžiai; gydymo principai. Viso ir neviso storio transplantacija. Donorinių sričių parinkimo svarba. Gleivinės transplantatai. Kompleksiniai (sudėtiniai) transplantatai nosies ir vokų rekonstrukcijai. Plastika lopeliais - geometriniai ir anatomiciniai principai. Z-plastika, rominiai Limberg'o - Defourmentel'io lopeliai. Peteliškės, kiti pasuktiniai ir paslinktiniai lopeliai, lopeliai ant kraujagyslių "kojytės" ("island flaps"). Lopelių kraujotakos, preparavimo ypatumai. Būsimo rando linijų ir tempimo vektorių numatymas. Skruostų paslinktinis lopas (Esser). Įvairūs kaktos, skalpo (Converse) lopai. Nazolabialinis, Abbe-Estlander, ir kiti lopai. Burnos gleivinės ir liežuvio lopai. Deltopektoralinis, trapezinis sprando lopai. Miokutaniniai: pektoralinis, didžiojo nugaros raumens, m.sternocleidomastoideus lopai. Jų taikymo indikacijos. Osteokutaninis kaukolės lopas. Mikrochirurgijos metodas ženkliai išplėtė rekonstrukcijos galimybes – leido panaudoti kitų kūno sričių audinių kompleksus - lopus, ("free flap transfer") galvos ir kaklo sričių defektams padengti. Lopų ("flap") klasifikacija. Funkciniai, sensoriniai lopai. Vaskuliarizuoto kaulo, didžiosios taukinės, plonžarnės autotransplantacija. Indikacijos; strategija, rekonstruojant įvairių audinių defektus. Pasuktinių ir laisvų lopų palyginimas: privalumai ir trūkumai. Veidinio nervo paralyžius. Operacijų tipai. Nosies, lūpų, vokų, ašarų aparato, ausų rekonstrukcija dėl dalinių ar visiškų defektų. Etapinis chirurginis gydymas. Rezultatų įvertinimas. Galvos fragmentų amputacijos. Replantacijos ypatumai. Plastinės rekonstrukcinės chirurgijos galimybės defektams dėl piktybinių navikų rekonstruoti. Odos nepiktybiniai ir piktybiniai navikai; jų diferencinė diagnostika. Minkštųjų audinių ir kaulų navikai. Multidisciplinio gydymo principai. Angiodisplazijos. Žandikaulių, gleivinės, ryklės, stemplės, trachėjos rekonstrukcija laisvais vaskuliarizuotais lopais. Infekcijos. Defektų po infekcinių susirgimų rekonstrukcija. Galvos ir kaklo srities nudegimai. Ankstyvo chirurginio gydymo ypatumai bei principai. Dirbtinės odos panaudojimas dideliems odos defektams laikinai uždengti. Odos ląstelių kultūros. Audinių ekspanderiai; implantai; protezai. Taikymo sritys. Galvos ir kaklo organų ir fragmentų alotransplantacijos. Jų privalumai ir trūkumai.

### **SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA**

1. Scandinavian Plastic Surgery. Kuokkanen H, Holstrom H, Abyholm FE, Drzewiecki KT Narayana Press 2008.
2. Skandinavijos plastinė ir rekonstrukcinė chirurgija Kuokkanen H, Holstrom H, Abyholm FE, Drzewiecki KT. Vilniaus universiteto leidykla 2016.
3. Plastic Surgery. Mathes SJ, Hentz VR. 2nd Editon. 8 volumes with website. Saunders 2005.
4. Grabb and Smith's Plastic Surgery. Kevin C Chung MD, MS 8th edition. Wolters Kluwer. 2019.
5. Major Flap Utilization in Head and Neck Reconstruction: A Defect-Oriented Approach. Urken ML. Lippincott Williams & Wilkins 2003.
6. Flaps and Reconstructive Surgery. Wei FC, Mardini S. Saunders 2009.
7. Grabb's Encyclopedia of Flaps. Strauch B, Vasconez LO, Hall-Findlay EJ, Lee BT. Wolters Kluwer. 2015.
8. Surgical Approaches to the Facial Skeleton. Ellis E, Zide MF. Walters Kluwer. 2018.
9. Nasal Reconstruction: Art and Practice. Menick FJ. Saunders 2008.
10. Facial Plastic Surgery: The Essential Guide. Park SS. Thieme 2005.
11. Local Flaps in Facial Reconstruction. Shan Baker. Elsevier. 2021.

12. Cosmetic Facial Surgery. Joseph Niamtu. 2nd Edition 2016.

**KONSULTUOJANTYS DĚSTYTOJAI**

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Giedrė Stundžaitė-Baršauskienė (assist. dr.).

2. Nerijus Jakutis (asist. dr.).

3. Vytautas Tutkus (doc. dr.).

**PATVIRTINTA:**

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė